

noj točki između tek nastajuće Abelardove skolastike i one već gotove više skolastike. Preporučujem.

Dr. Antun L. Gančević O. F. M.

Hans Lietzmann: Petrus und Paulus in Rom. Liturgische u. Archäologische Studien. Mit sechs Plänen. 1915. U 8-ini XII+190 str. Cijena: 6'80 Mk. Naručuje se kod: A. Marcus und E. Weber's Verlag u Bonn-u (Njemačka).

Dojakošnji protestantski učenjaci sve do Lietzmann-ovog naslovnog djela bijahu sasvim protivna nazora o mučeničkoj smrti velikih Apostola sv. Petra i sv. Pavla nego li su to držali i drže katolički učenjaci. Dandanas kao da je protestantsko sudenje počelo kolebati. O tomu nam daje slutiti učeni profesor Lietzmann u svojem najnovijem djelu, koje postaje epohalnim u protestantskoj bogoslovnoj književnosti, a vrijednim spomena u katoličkoj. Mi ćemo zato ovdje iznijeti sva ona pitanja, s kojima se Lietzmann bavi u ispitivan u zanimanog predmeta.

Da se uzmogne šta pozitivna reći o sv. Petru, treba zasnuti u prvotna vrela. Opstoji pripovijest o Petrovoj stolici u Rimu i ona je potvrđena sa papinskim hronologijama iz prvih triju vijekova kao i sa trima na starijim rimskim sakramentarijima, koji su priznati u naučnom svijetu, a dolaze pod imenom: Leonianum, Gelasianum i Gregorianum. Osim podrobnog ispitivanja tih činjenica sa strane učenog auktora i primjenjenih na pitanje sv. Petra, isti auktor ide da pretrese rimski kalendar svečanosti od četvrtog do devetog stoljeća i da upozna prvotni oblik niza svetaca u misnom kanonu. Prigodno Lietzmann ispitiva i postanak epifanije u Rimu. Po rezultatima čisto pozitivnim auktor misli, da se je 29. lipa a 258. počelo svetkovati dan sv. Petra. Posve je interesantno čuti, koje su bile popratne svetkovine Božiću: sv. Stjepan, Jakov i Ivan, Petar i Pavao, Mladenci, i Apoštol. Pred dvije godine otkri se grob sv. Petra i Pavla marom Pavla Styger-a u rimskom San Sebastiano. To je dalo povoda auktoru Lietzmannu, da se pozabavi sa starim ispravama i legendama u

kojima je govor o pokopu dvaju velikih Apostola. Također u Lietzmannovom djelu imamo na dugo o povjesti crkava sv. Petra i Pavla kao i o njihovim grobovima. Pisac dolazi do zaključka, da su grobovi Apoštola mnogo stariji od istih crkava. Na koncu je rasprava o b-ravku i smrti sv. Petra i Pavla u Rimu. Kao dodaci knjige uvršteni su nekoji planovi u slikama, koji pomažu, da lakše pratimo auktorovo raspravljanje o iskopinama u crkvi San Sebastiano kao i u Petrovoj i Pavlovoj crkvi.

Svakog će katolika razveseliti pojava ove knjige, u koliko ona dolazi od jednog nepristranog protestantskog učenjaka u priloge ispravnosti naše tradicije. I ako Lietzmann-ova istraživanja sa liturgičnog i arheološkog gledišta ne donese ništa novoga po katoličku tradiciju, ona ipak vri ede u toliko, u koliko nam isti učenjak daje dokaza za opravdanost naše predaje. Lietzmann, naravno kao protestant, još ne vjeruje u „ranu“ historičnost našeg tradicijonog objekta, jer će on istom onda dati svoj znanstveni „placet“, kad mu uspije pronaći koji pisani spomenik iz savremene dobi sv. Petra i Pavla. Međutim je za nas dovoljno, da i ova njegova studija ne pobija naše tradicije, dali ide pored nje. S naše strane pohvaliti je Lietzmannovu knjigu zbog njezina znanstvenog i bogatog sadržaja o prvim kršćanskim apoštolima.

Dr. Gančević.

Alois Lechthaler: Zusprüche im Beichtstuhle nebst Bußvorschriften nach den evangelischen Perikopen und Festen des Kirchenjahres. Mit einem Anhange von Zusprüchen nebst Bußvorschriften für besondere Klassen von Penitenten. Aus dem Nachlasse des Alois Röggl. Gesammelt und herausgegeben Alois von Lechthaler, geistl. Rat, Dekan u. Stadtpfarrer in Hall. XIV. i XV. izdanje 1916. U 8ini XII+503 str. Cijena: broš. 2 Mk.; ukoričeno 3'20 Mk. Nabavlja se kod: Verlagsanstalt